

Gegevensverwerking in het kader van het samenwerkingsverband Geïntegreerd Breed Onthaal (GBO)

Onderzoeker: Ninne Menten²
Promotor: Prof. dr. Tim Opgenhaffen¹
Copromotor: Prof. dr. Johan Put²

¹ KU Leuven – Instituut voor Sociaal recht; VUB – Vakgroep privaot- en economisch recht

² KU Leuven – Instituut voor Sociaal Recht en Leuvens Instituut voor Criminologie

Samenvatting (download hier het [rapport](#))

Dit rapport heeft betrekking op gegevensdeling in het kader van het geïntegreerd breed onthaal (GBO). Het GBO is een samenwerkingsverband tussen minstens de kernpartners, het Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn (OCMW), de diensten maatschappelijk werk van de ziekenfondsen (DMW) en het Centrum voor Algemeen Welzijnswerk (CAW) met als doel onderbescherming tegen te gaan en de toegankelijkheid van de hulp- en dienstverlening te verhogen. Het is de bedoeling dat tussen de kernpartners onderling en tussen kernpartners en externe actoren gegevens worden doorgegeven om de doelen te bereiken. Die gegevensdeling is echter onvoldoende regelgevend verankerd op het vlak van het beroepsgeheim en de algemene verordening gegevensbescherming (AVG).

Dit project gaat na hoe en in welke mate gegevensdeling tussen kernpartners onderling en tussen kernpartners en externe actoren juridisch mogelijk is met inachtneming van de regelgeving op het beroepsgeheim en de AVG. Het geeft aan welke drempels en grenzen er zijn en waar het huidig recht niet voldoet om de doelstellingen van het GBO te bereiken. Op basis daarvan worden mogelijke oplossingen en aanbevelingen voorgesteld.

1. Gegevensuitwisseling tussen kernpartners onderling: toepassing beroepsgeheim, AVG en LSB-regelgeving

Een eerste deel gaat na op welke manier de onderlinge gegevensstroom tussen kernpartners van het GBO kan plaatsvinden met inachtneming van de specifieke regelgeving op lokaal sociaal beleid (LSB), het beroepsgeheim en de AVG. De toepassingsgebieden van de verschillende regelgevingen kunnen in bepaalde gevallen overlappen, maar dat is niet steeds het geval.

1.1. Beroepsgeheim: analyse, struikelblokken en aanbevelingen

Op grond van het beroepsgeheim is bekendmaking van geheimen aan derden in principe verboden en is er steeds een uitzondering op het beroepsgeheim vereist om die gegevens toch te kunnen doorgeven. Alle medewerkers van kernpartners die in het kader van het GBO optreden zijn vanuit de regelgeving van de eigen kernpartner gebonden door het **beroepsgeheim**. Voor de OCMW en CAW bestaat hiervoor een wettelijke bepaling. Voor de DMW is dit vooralsnog niet uitdrukkelijk het geval; een toekomstige bepaling kan wat dat betreft meer rechtszekerheid bieden. Daarnaast is het zo dat de medewerkers van de kernpartners die in contact komen met gegevens afkomstig uit de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid (KSZ), ook gebonden zijn door het beroepsgeheim wat die gegevens betreft.

Indien de geheimen worden uitgewisseld tussen medewerkers van verschillende kernpartners, is de specifieke GBO-bepaling uit artikel 11 decreet LSB van toepassing. Deze bepaling laat toe dat gegevens die onder het toepassingsgebied van het **beroepsgeheim** vallen, worden uitgewisseld, maar bevat tegelijk enkele onduidelijkheden die te verhelpen zijn: de uitzonderingen op de vereiste van geïnformeerde instemming beter expliciteren; een definitie van 'gebruiker' opnemen; de gevolgen van het gebrek aan geïnformeerde instemming expliciteren; de verhouding met andere uitzonderingen op het beroepsgeheim expliciteren.

Waar de gegevensuitwisseling tussen kernpartners onderling door het Decreet LSB geregeld wordt, is dat niet het geval voor de eventuele informatie-uitwisseling binnen één kernpartner die aan een gegevensuitwisseling op het GBO voorafgaat. Indien de geheimen worden uitgewisseld tussen medewerkers van eenzelfde kernpartner zijn, bij gebrek aan specifieke regels binnen elke kernpartner, de algemene regels en uitzonderingen van het beroepsgeheim van toepassing (bv. gedeeld beroepsgeheim of noodtoestand). Dat is zo ongeacht of de gegevensuitwisseling plaatsvindt bij de 'delende' kernpartner, dan wel binnen de 'ontvangende' kernpartner met wie in het kader van GBO informatie is gedeeld. Dat is ook het geval indien gegevens uit een databank worden gebruikt of in een databank worden opgeslagen. Het is opvallend dat voor geen enkele kernpartner in bijzondere regels is voorzien omtrent de interne uitwisseling van gegevens die onder het beroepsgeheim vallen. Het is aanbevolen om wel zulke regels te ontwerpen.

Samengevat leidt dit tot de volgende **aanbevelingen** op het vlak van het beroepsgeheim:

- Het beroepsgeheim voor de DMW wettelijk bepalen.
- Interne gegevensuitwisseling wettelijk regelen voor elke kernpartner.
- Artikel 11 decreet LSB aanpassen door de vereiste van geïnformeerde instemming beter te expliciteren, een definitie van gebruiker op te nemen, de gevolgen van het gebrek aan geïnformeerde instemming te expliciteren en de verhouding met andere uitzonderingen op het beroepsgeheim te expliciteren.

1.2. AVG: analyse, struikelblokken en aanbevelingen

In het GBO kunnen eveneens persoonsgegevens worden verwerkt in de zin van de **AVG**. Indien dat het geval is, moeten alle verplichtingen uit de AVG worden nageleefd. In dit rapport is in het bijzonder aandacht besteed aan de verplichtingen inzake de verwerkingsgrond, het doeleinde van de verwerking, de informatieverstrekking, het principe van doelbinding en het legaliteitsbeginsel. De analyse van die elementen leidt tot vijf kleinere aanbevelingen en een groter aandachtspunt dat concreet vertaald kan worden in twee aanbevelingen.

De vijf **aanbevelingen** zijn:

- Voor de verwerking van persoonsgegevens in de zin van artikel 9 AVG (bijzondere categorieën van persoonsgegevens) is het noodzakelijk dat ‘specifieke waarborgen’ worden ingevoerd in de zin van artikel 9, lid 2, g) AVG (bv. het opleggen van strikte beveiligingsmaatregelen [bv. encryptie] en maatregelen om transparantie te verzekeren).
- De verwerking van persoonsgegevens in de zin van artikel 10 AVG (persoonsgegevens betreffende strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten) moet in het decreet LSB nader worden gespecificeerd.
- Het legaliteitsbeginsel vereist dat bepaalde elementen¹ een wettelijke basis krijgen indien er sprake is van een overheidsinmenging. De informatie die momenteel is opgenomen in artikel 6 besluit LSB dient dan ook verplaatst te worden naar het decreet LSB. Daarbij is een aanvulling op twee punten vereist: een definitie van ‘gebruiker’ en een nadere bepaling van de categorieën van personen die toegang hebben tot de verwerkte gegevens en de redenen daarvoor.
- De huidige vorm van het decreet en besluit LSB laat geen afwijking van de informatieplicht van de AVG toe; nochtans zou dat volgens de memorie van toelichting bij het decreet wel de bedoeling zijn. Een uitklaring op dit punt is wenselijk.
- De verhouding tussen GBO en KSZ behoeft meer duidelijkheid. Een zgn. ‘beraadslaging’ kan daarvoor een uitweg bieden.

Het grotere **aandachtspunt** betreft de grens tussen onthaal en reguliere werking van de kernpartners. Die grens is op dit moment verre van duidelijk, mede omdat de definitie van ‘onthaal’ in de zin van het GBO zeer ver strekt. Het is aanbevolen die grens nader te bepalen, want dat heeft gevolgen voor de toepassing van de AVG, met name op het principe van ‘doelbinding’. Doelbinding houdt in dat een verdere verwerking voor een ander doeleinde dan het doeleinde bij de verzameling van de gegevens, in principe in strijd is met de AVG. Duidelijk is dat gegevens die in de onthaalwerking van een kernpartner zijn verzameld, kunnen worden doorgegeven voor GBO-doeleinden binnen een kernpartner en aan andere kernpartners en dat de medewerkers van de ontvangende kernpartner met die ontvangen gegevens aan de slag kunnen gaan voor GBO-doeleinden binnen de eigen werking, zonder daarmee het principe van doelbinding te schenden. De doorgifte van gegevens die op andere manieren zijn verzameld of het latere gebruik van de gegevens voor doeleinden die verder gaan dan het GBO, is minder eenvoudig. De AVG voorziet in vier mogelijkheden om verdere verwerkingen voor andere doeleinden te legitimeren. Een daarvan draagt de voorkeur weg in het kader van het GBO: het afzonderlijk inschrijven van verenigbare verdere verwerkingen in een wettelijke bepaling (Overweging 50 J° art. 6, lid 3 AVG). Het is dus aanbevolen die mogelijkheid te benutten en in het decreet nauwkeuriger te bepalen welke groepen verwerkingen als verenigbaar moeten worden beschouwd.

Samengevat leidt dit aandachtspunt tot de volgende **aanbevelingen**:

- Onthaal en de grens tussen onthaal en reguliere werking nader expliciteren.
- In het decreet LSB inschrijven welke verwerkingen als verenigbaar moeten worden beschouwd.

1 Doeleinde verwerking; de categorie van verwerkte gegevens; de categorie van betrokken personen; de categorieën van ontvangers van de persoonsgegevens, de redenen waarvoor ze de gegevens ontvangen en het gebruik dat ze ervan zullen maken; de bewaartermijn.

2. Gegevensuitwisseling tussen kernpartners en externe actoren: toepassing beroepsgeheim en AVG

Een tweede deel gaat in op de gegevensuitwisseling tussen kernpartners en externe actoren. Er is in de LSB-regelgeving geen definitie opgenomen van ‘externe actoren’, uit de praktijk blijkt dat het moet gaan om professionele actoren, andere dan de drie kernpartners (bv. VDAB, Agentschap Opgroeien, CLB, energiemaatschappijen). In de analyse is een onderscheid gemaakt tussen verschillende soorten externe actoren:

1. **als ‘toeleider/afleider’**. De externe actor kan informatie verstrekken aan het GBO (‘toeleider’) of informatie ontvangen van het GBO (‘afleider’), zonder zelf deel uit te maken van het GBO-samenwerkingsverband. In dit rapport worden de rollen als toeleider en afleider afzonderlijk besproken. In de praktijk is het mogelijk dat één externe actor als toeleider in dialoog treedt met het GBO, en na ‘toeleider’ ook ‘afleider’ kan zijn;
2. **als ‘GBO-partner’**. De externe actor kan als volwaardige partner deelnemen aan het GBO-samenwerkingsverband. In dat geval, voorzien in artikel 9 decreet LSB, bestaat het GBO dus niet enkel uit de kernpartners (OCMW, CAW en DMW), maar ook uit een of meer externe actoren.

Voor beide soorten externe actoren is de toepassing van het beroepsgeheim en de AVG op de gegevensuitwisseling met GBO-kernpartners onderzocht.

2.1. Externe actor als toeleider/afleider: toepassing beroepsgeheim en AVG

2.1.1. Beroepsgeheim: analyse en aanbevelingen

Wanneer de externe actor optreedt als **toeleider** en informatie wil delen met het GBO, moet bepaald worden of de toeleider gebonden is door het beroepsgeheim. Is dat niet het geval, dan gelden er wat het beroepsgeheim betreft geen beperkingen op de informatiedeling. Uiteraard kunnen discretieplichten, de AVG en andere toepasselijke regelgevingen de informatiedeling wel beperken. Als de toeleider wel gebonden is door het beroepsgeheim, moet rekening worden gehouden met de beperkingen die het beroepsgeheim oplegt. Ten eerste moet men nagaan of er specifieke regelgeving is die de doorgifte van gegevens tussen de toeleider en de kernpartner regelt (bv. nieuwe bepaling Agentschap Opgroeien). Vervolgens moet worden bekeken of die regelgeving een uitzondering op het beroepsgeheim bevat. Als dat het geval is, kan op grond van die uitzondering informatie die onder het beroepsgeheim valt, worden doorgegeven aan het GBO. Indien er geen specifieke regelgeving bestaat, moet worden nagegaan of er algemene regelgeving (dit is niet GBO-specifieke regelgeving) bestaat die toegepast kan worden in de GBO-context. Vooralsnog is daar geen voorbeeld van gevonden, maar indien die regelgeving er is, moet die worden toegepast. Indien er geen specifieke of algemene regelgeving voor de toeleider is, valt men terug op de algemene uitzonderingen op het beroepsgeheim. De potentieel relevante uitzonderingen zijn: instemming, noodtoestand, schuldig hulpverzuim en gedeeld beroepsgeheim. Niet elk van die uitzonderingen is echter altijd toepasbaar (noodtoestand en schuldig hulpverzuim) en niet elke uitzondering is even breed aanvaard (gedeeld beroepsgeheim en instemming).

Wanneer de externe partner optreedt als **afleider** en een GBO-kernpartner informatie met die afleider wil delen, moet eerst worden bekeken of er een specifieke wettelijke regeling is die voorziet in een uitzondering op het beroepsgeheim voor de doorgifte van gegevens van de kernpartner naar de afleider. Is dat het geval, dan moet die regelgeving worden toegepast. Vooralsnog is er daarvan geen voorbeeld gevonden. Vervolgens moet worden bekeken of er algemene regelgeving is die de doorgifte van geheimen voor die afleider omvat. Een voorbeeld daarvan is de regelgeving op de DMW, de CAW en de gemandateerde voorzieningen in het kader van het decreet betreffende de integrale jeugdhulp (decreet

IJH). Indien voor een afleider geen algemene regelgeving te vinden is die bruikbaar is voor de gewenste doorgifte, valt men terug op de algemene regels over het beroepsgeheim en moet een onderscheid worden gemaakt tussen twee groepen afleiders. Ten eerste zijn er de afleiders zonder beroepsgeheim en de afleiders met beroepsgeheim die niet optreden binnen dezelfde hulpverleningscontext als het GBO. Voor die groep kan een beroep worden gedaan op de uitzonderingen instemming, noodtoestand en schuldig hulpverzuim. Ten tweede zijn er de afleiders met beroepsgeheim die optreden binnen dezelfde hulpverleningscontext als het GBO. Voor hen kan een beroep worden gedaan op diezelfde uitzonderingen, maar ook op het gedeeld beroepsgeheim. Niet al die uitzonderingen zijn echter altijd toepasbaar (noodtoestand en schuldig hulpverzuim) en niet elke uitzondering is even breed aanvaard (gedeeld beroepsgeheim en instemming).

Dit leidt tot de volgende **aanbevelingen**.

1. Het is wenselijk in een uitzondering op het beroepsgeheim te voorzien voor informatiedeling van een toeleider met beroepsgeheim naar GBO-kernpartners. De bestaande uitzonderingen volstaan immers niet. Bovendien lijkt uit de intenties van de decreetgever in bestaande regelgeving (bv. art. 11 decreet LSB) dat het in bepaalde gevallen mogelijk moet zijn om gegevens uit te wisselen zonder instemming van/of mogelijkheid tot uitoefening van het verzetsrecht door de betrokkene, wat onder het gedeeld beroepsgeheim en toestemming niet kan.

Er zijn drie opties om hieraan tegemoet te komen:

1. Een uitzondering in LSB-wetgeving die van toepassing is op alle toeleiders.

Het nadeel van deze optie is dat de gegevensdeling dan voor elke toeleider op dezelfde manier geregeld is. Het is echter niet ondenkbaar dat men andere voorwaarden wenst voor de doorgifte van gegevens per specifieke actor.

2. Specifieke uitzonderingen invoeren voor elke toeleider in de specifieke regelgeving van die toeleider.

Die optie vangt het nadeel van de vorige optie op, maar heeft zelf als nadeel dat er gevaar is voor versnippering.

3. In het decreet LSB een kaderbepaling inschrijven die voor specifieke toeleiders of projecten verder ingevuld moet worden.

Die optie vormt een tussenweg tussen de vorige twee opties.

In alle gevallen is het wenselijk te expliciteren dat er een uitzondering op het beroepsgeheim wordt ingevoerd en is het belangrijk dat die bepaling voldoende precies geformuleerd is. Een uitzondering op het beroepsgeheim kan opgenomen worden in een decreet of besluit. In dat laatste geval is wel vereist dat de machtiging aan de uitvoerende macht voldoende nauwkeurig is omschreven en dat de essentiële elementen voorafgaandelijk in de wet of het decreet zijn vastgelegd. Bovendien moet de uitzondering voldoende afgebakend zijn (beperkt tot een welbepaalde situatie) en voldoende nauwkeurig worden geformuleerd.

2. Het is wenselijk in een uitzondering op het beroepsgeheim te voorzien voor informatiedeling van GBO-kernpartners aan afleiders. De bestaande uitzonderingen volstaan immers niet.

Er zijn drie opties om hieraan tegemoet te komen:

1. Een uitzondering in LSB-wetgeving die van toepassing is op alle afleiders.

Het nadeel van deze optie is dat de gegevensdeling dan voor elke afleider op dezelfde manier geregeld is.

2. Specifieke uitzonderingen invoeren voor elke afleider in de specifieke regelgeving van die afleider.

Die optie vangt het nadeel van de vorige optie op, maar heeft zelf als nadeel dat er gevaar is voor versnippering.

3. In het decreet LSB een kaderbepaling inschrijven die voor specifieke afleiders of projecten verder ingevuld moet worden.

Die optie vormt een tussenweg tussen de vorige twee opties.

In alle gevallen is het wenselijk te expliciteren dat er een uitzondering op het beroepsgeheim wordt ingevoerd en is het belangrijk dat die bepaling voldoende precies geformuleerd is. Een uitzondering op het beroepsgeheim kan opgenomen worden in een decreet of besluit. In dat laatste geval is wel vereist dat de machtiging aan de uitvoerende macht voldoende nauwkeurig is omschreven en dat de essentiële elementen voorafgaandelijk in de wet of het decreet zijn vastgelegd. Bovendien moet de uitzondering voldoende afgebakend zijn (beperkt tot een welbepaalde situatie) en voldoende nauwkeurig worden geformuleerd.

Daarnaast moet stil gestaan worden bij de gevolgen van informatiedoorgifte aan afleiders zonder beroepsgeheim. Als men de gevolgen niet beperkt, kunnen die afleiders de geheimen die ze ontvangen vanuit het GBO, zonder beroepsgeheimbeperkingen verder delen. Als dat niet wenselijk is, is het aangewezen waarborgen in te schrijven. Dat kan bijvoorbeeld door een functioneel beroepsgeheim te verbinden aan de gegevens op zich of door in de gecreëerde uitzondering extra waarborgen op te nemen (bv. instemming van de betrokkene na uitdrukkelijke informatie over de gevolgen, of inperking van de gegevens die doorgegeven mogen worden).

2.1.2. AVG: analyse en aanbevelingen

Indien externe actoren optreden als toeleider of afleider, en bij de gegevensdoorgifte van of naar een GBO-kernpartner verwerkingen plaatsvinden, moet de AVG worden nageleefd. In de analyse zijn eerst de specifieke AVG-bepalingen die verband houden met het GBO geanalyseerd in het licht van de vereisten van de AVG en het legaliteitsbeginsel. Vervolgens is ingegaan op de mogelijke verwerkingsgronden die van toepassing kunnen zijn op de gegevensstroom, de vereisten die van toepassing zijn op alle verwerkingen (doeleinde, werkingsprincipes, rechten van de betrokkene en het protocolvereiste) en de specifieke vereisten van toepassing op de verwerking van bijzondere categorieën van persoonsgegevens en strafrechtelijke persoonsgegevens.

Zonder in detail te gaan over de analyse waren de **aanbevelingen** daarbij de volgende. Het is niet mogelijk één algemene bepaling op te nemen in het decreet LSB. De AVG en het legaliteitsbeginsel vereisen immers dat de ingevoerde bepalingen voldoende nauwkeurig en niet te algemeen zijn. Bijgevolg moet er een specifieke bepaling per toeleider/afleider worden opgesteld. In principe kan een dergelijke bepaling worden opgenomen in de LSB-wetgeving, maar ook in de regelgeving van de

specifieke toeleider/afleider. Als uitgangspunt lijkt het meest logische de bepalingen inzake toeleiding op te nemen in de specifieke wetgeving van de toeleider, en de bepalingen inzake afleiding op te nemen in de LSB-wetgeving. De bepaling kan in een decreet worden opgenomen, of in een uitvoeringsbesluit als daarvoor een wettelijke basis in een decreet bestaat en voldaan is aan het legaliteitsbeginsel (bepaalde aspecten kunnen immers niet worden gedelegeerd). Bij de invoering van de bepaling moeten de volgende elementen opgenomen worden in een decreet:

1. het doeleinde van de verwerking;
2. de categorie van verwerkte gegevens;
3. de categorie van betrokken personen;
4. de categorieën van ontvangers van de persoonsgegevens, de redenen waarvoor ze de gegevens ontvangen en het gebruik dat ze ervan zullen maken;
5. de bewaartermijn.

Daarnaast is bij het uitwerken van een bepaling voor toeleiders/afleiders van het GBO specifiek aandacht vereist voor:

1. de verwerkingsgrond;
2. de principes uit artikel 5 AVG, in het bijzonder het principe van minimale gegevensverwerking en het principe van doelbinding;
3. de rechten van de betrokkene, die bovendien kunnen verschillen naargelang de verwerkingsgrond;
4. het protocolvereiste uit artikel 20 wet verwerking persoonsgegevens en artikel 8 egov-decreet;
5. de bijzondere voorwaarden voor de verwerking van bijzondere categorieën van persoonsgegevens;
6. de bijzondere voorwaarden voor de verwerking van persoonsgegevens betreffende strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten.

Die opsomming vestigt enkel de aandacht op de punten die specifiek relevant zijn voor gegevensuitwisseling met GBO-kernpartners; zij vormt dus geen uitputtende lijst met alle vereisten en verplichtingen die de AVG oplegt.

2.1.3. Verankeringsniveaus: Vlaams en lokaal gestuurde GBO-initiatieven

Naast de inhoudelijke verplichtingen op het vlak van het beroepsgeheim en de AVG is het ook belangrijk om mee te geven op welke manier en op welke niveaus die regelgeving verankerd moet/kan worden en hoeveel vrijheid elk GBO heeft wat betreft de specifieke invulling van zijn werking op het vlak van gegevensdeling. Hiervoor kan een onderscheid gemaakt worden tussen 'Vlaams gestuurde' en 'lokaal gestuurde' GBO-initiatieven.

Met **Vlaams gestuurd** wordt bedoeld: samenwerkingen die in elk GBO in Vlaanderen (en Brussel) op dezelfde wijze (moeten of kunnen) bestaan. De Vlaamse regelgever verankert hiervoor de specifieke regels. Die regels moeten door de lokale GBO's niet verder uitgewerkt worden en kunnen door hen ook niet anders ingevuld worden. Zo'n regelgevende verankering kan **ten eerste** door ze **per specifieke toeleider of afleider** te regelen. Dat gebeurt vandaag bijvoorbeeld al voor de informatiedoorstroom van de VDAB naar het GBO over werkzoekenden met het advies Welzijn. Bij het opstellen van dergelijke bepalingen moet rekening worden gehouden met het feit dat bepaalde vereisten van het beroepsgeheim en de AVG overlappen en het feit dat bepaalde punten decretaal verankerd moeten worden.

Ten tweede kan worden gewerkt met een **algemene bepaling** die omvattend de gegevensuitwisseling tussen kernpartners en meerdere toeleiders/afleiders regelt. Dat kan in de LSB-regelgeving of in een nieuw decreet. Zo'n bepaling gaat echter met enkele aandachtspunten gepaard: de afbakening van het begrip 'toeleider'/afleider'; de omgang van een delegatie aan de uitvoerende macht ...

Met **lokaal gestuurd** wordt bedoeld: samenwerkingen die per GBO anders (kunnen) zijn en waarmee het GBO lokaal beleidskeuzes maakt en inzet op lokale problematieken. Hierbij beperkt de taak van de Vlaamse regelgever zich tot het ontwikkelen van een kader waarbinnen het lokale GBO zijn samenwerking met toeleiders en afleiders vorm kan geven. Dat vereist evenwel een regelgevende verankering in het decreet LSB of in een nieuw decreet, die – om conform de AVG te zijn – op bepaalde vlakken gedetailleerd moet zijn. Bij die verankering is het bovendien belangrijk om voldoende concreet aan te geven welke actoren onder de definitie van toeleider en afleider vallen. De regelgeving moet vervolgens per GBO verder geconcretiseerd worden. Die concretisering kan worden verankerd in een samenwerkingsovereenkomst per GBO. Het is daarbij evenwel raadzaam om in richtlijnen te voorzien over de vorm en inhoud van zo'n overeenkomsten.

Tot slot is er nog een '**restcategorie**', met name de samenwerkingen met toeleiders en afleiders waarvoor de gegevensstromen nergens uitdrukkelijk regelgevend verankerd zijn. Voor de restcategorie is een gegevensdoorgifte van toeleiders naar kernpartners of van kernpartners naar afleiders vaak niet mogelijk. Er moet immers nog steeds voldaan zijn aan de regels van het beroepsgeheim en de AVG.

2.2. Externe actor als partner

In de huidige stand van de regelgeving gelden geen bijzondere bepalingen voor de uitwisseling van geheimen of verwerking van persoonsgegevens voor 'gewone' partners in het samenwerkingsverband (noch voor hun uitwisseling met toeleiders/afleiders, noch voor de onderlinge uitwisseling met andere gewone partners of kernpartners). Dat brengt met zich mee dat de algemene regels van toepassing zijn, wat voor extra onduidelijkheden zorgt. Dit leidt tot de volgende **aanbeveling**.

Er is regelgevend ingrijpen vereist om de positie van externe actoren als partners binnen het GBO-samenwerkingsverband op het vlak van gegevensdeling te verduidelijken. Daarvoor moet een keuze worden gemaakt tussen twee opties:

- a) de mogelijkheid voor externe actoren om als partner deel te nemen aan het samenwerkingsverband schrappen;
- b) het toepassingsgebied van de bepalingen over gegevensuitwisseling en gegevensverwerking uitbreiden naar externe actoren als partners. Daarbij dient afgebakend te worden welke externe actoren mogen optreden als partner. Twee criteria daarvoor zijn: (1) de medewerkers die optreden in het kader van het GBO moeten gebonden zijn of worden door het beroepsgeheim, en (2) de activiteiten van de partner of minstens de activiteit waarvoor de partner deelneemt aan het samenwerkingsverband, moet(en) passen binnen de brede GBO-finaliteit. Het is wenselijk om dat te concretiseren in een samenwerkingsovereenkomst of protocol. Verder moet de keuze worden gemaakt of men een lijst partners opneemt in een besluit of men de keuze overlaat aan elk samenwerkingsverband en enkel de criteria verankert.

3. Systematische overzending van gegevens tussen kernpartners onderling en tussen kernpartners en externe actoren

Het laatste deel gaat in op het concept 'systematische overzending'. Dat betreft het doorgeven van gegevens zodra bepaalde signalen/kenmerken/parameters vervuld zijn, zonder dat daarvoor de instemming van de betrokken persoon vereist is en zonder beoordelingsmarge voor de doorzender.

3.1. Huidige situatie

Systematische overzending tussen kernpartners onderling en tussen kernpartners en toeleiders/afleiders is vandaag niet geregeld. Door het ontbreken van specifieke regelgeving is de bestaande situatie anders voor kernpartners, toeleiders en afleiders.

Systematische overzending **tussen kernpartners** is **vandaag** niet mogelijk. Op het vlak van het beroepsgeheim wordt dit belet door de instemmingsvereiste die ingeschreven is in artikel 11, § 2 decreet LSB. Op het vlak van de AVG vormt die vereiste eveneens een beletsel, samen met het feit dat een regeling omtrent systematische overzending in haar geheel ontbreekt.

Ook systematische overzending **tussen kernpartners en toeleiders/afleiders** is **vandaag** slechts in zeer beperkte gevallen mogelijk. Op het vlak van het beroepsgeheim is systematische overzending van gegevens die onder het beroepsgeheim vallen van toeleiders gebonden door het beroepsgeheim naar kernpartners enkel mogelijk onder het gedeeld beroepsgeheim, wat geen rechtszekere uitzondering is. Voor toeleiders die niet gebonden zijn door het beroepsgeheim, vormt het beroepsgeheim geen beletsel. Systematische overzending van kernpartners naar afleiders van gegevens die onder het beroepsgeheim vallen is vandaag niet mogelijk voor CAW en DMW aangezien de regelgevingen van de CAW en DMW dat beletten. Voor de OCMW is systematische overzending in theorie wel mogelijk indien voldaan is aan de voorwaarden van het gedeeld beroepsgeheim. Op het vlak van de AVG is systematische overzending tussen kernpartners en toeleiders/afleiders van persoonsgegevens vandaag niet mogelijk wegens het ontbreken van regelgeving.

3.2. Mogelijke toekomstige situatie

Indien vanuit beleid en praktijk een systematische overzending (tussen kernpartners onderling of tussen kernpartners en toeleiders/afleiders) wenselijk zou worden geacht – wat op zich niet zo evident lijkt – is zowel wat het beroepsgeheim als de AVG betreft de enige oplossing een geheel nieuwe bepaling in te schrijven, afzonderlijk voor elke wenselijke systematische overzending. Wat het beroepsgeheim betreft is het belangrijk om bij die bepaling voldoende stil te staan bij de waarborgen voor de betrokkene, zoals een uitdrukkelijke informatieplicht en een zinvol verzetsrecht. Wat de AVG betreft moet die bepaling rekening houden met de volgende twee aspecten.

Ten eerste is er een reeks elementen die in een decreet opgenomen moeten worden:

1. het doeleinde van de verwerking;
2. de categorie van verwerkte gegevens;
3. de categorie van betrokken personen;
4. de categorieën van ontvangers van de persoonsgegevens, de redenen waarvoor ze de gegevens ontvangen en het gebruik dat ze ervan zullen maken;
5. de bewaartermijn.

Ten tweede zijn er een aantal specifieke aandachtspunten:

1. de verwerkingsgrond;
2. de principes uit artikel 5 AVG, in het bijzonder het principe van minimale gegevensverwerking en het principe van doelbinding;
3. de rechten van de betrokkene, die bovendien kunnen verschillen naargelang de verwerkingsgrond;
4. het protocolvereiste uit artikel 20 wet verwerking persoonsgegevens en artikel 8 egov-decreet;
5. de bijzondere voorwaarden voor de verwerking van bijzondere categorieën van persoonsgegevens;
6. de bijzondere voorwaarden voor de verwerking van persoonsgegevens betreffende strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten;
7. de invulling van minimale gegevensverwerking en transparantie;
8. het eventuele bezwaarrecht in geval van profilering;
9. de invulling van de informatieplicht in geval van profilering;
10. profilering moet een legitiem doel nastreven, een adequate maatregel zijn en noodzakelijk zijn om het nagestreefde doel te bereiken.

Wat systematische verzending **tussen kernpartners onderling** betreft, is voor beide bepalingen minstens een basis met de essentiële elementen vereist in een decreet; dit kan zowel het decreet LSB als een geheel nieuw decreet zijn.

Voor systematische verzending **tussen kernpartners en toeleiders/afleiders** zal per toeleider/afleider of per informatiestroom wellicht een aparte wettelijke basis noodzakelijk zijn, aangezien de toeleiders/afleiders en parameters per systematische verzending verschillen. Het valt echter niet uit te sluiten dat bij de concrete uitwerking van de bepalingen toch meerdere systematische verzendingen in eenzelfde bepaling opgenomen kunnen worden. Dat hangt echter van de concrete uitwerking af en kan op dit moment niet worden voorspeld.

Wat wel al duidelijk is, is dat voor alle bepalingen een basis in een decreet bepaald moet worden. Wat de kernpartners betreft, is de meest logische plaats daarvoor het decreet LSB of een nieuw decreet. Wat de toeleiders en afleiders betreft, is de meest geschikte plaats om de bepaling te verankeren afhankelijk van het toepassingsgebied van de concrete bepaling. Indien de bepaling van toepassing is op meerdere toeleiders en afleiders, wordt de bepaling best opgenomen in de LSB-regelgeving (of een geheel nieuw gegevensuitwisselingsdecreet). Indien de bepaling van toepassing is op gegevensuitwisseling met een enkele toeleider of afleider, stellen wij als uitgangspunt voor om de bepalingen inzake toeleiding op te nemen in de specifieke wetgeving van de toeleider, en de bepalingen inzake afleiding op te nemen in de LSB-regelgeving, of om beide aspecten samen in een afzonderlijke regeling op te nemen.